

РЕШЕНИЕ

№ 2736

гр. София, 06.06.2011 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 10 състав, в
публично заседание на 06.04.2011 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Камелия Стоянова

при участието на секретаря Силвиана Шишкова и при участието на
прокурора Явор Димитров, като разгледа дело номер **231** по описа за **2011**
година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

7

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК, вр. чл. 8, ал. 4 от Закона
за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност
на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните
служби на Българската народна армия (ЗДРДОПБГДСРСБНА).

Образувано е по жалба от Д. П. П. срещу решение № 175/14.12.2010 г. на
Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност
на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните
служби на Българската народна армия (К.), в частта с която е обявена
принадлежността му към органите на Държавна сигурност.

В жалбата се поддържа, че актът е постановен в противоречие с
материалноправни норми - отменително основание по чл. 146, т. 4 от АПК.
Иска се отмяната на решението в обжалваната му част.

Ответникът – К. изразява становище за неоснователност на жалбата,
административният акт е законосъобразен, издаден в съответствие с

материалния закон, при спазване на административнопроизводствените правила за издаването му и в съответствие с целта на закона.

Прокурорът дава заключение за неоснователност на жалбата.

Съдът, като обсъди становищата на страните и доказателствата по делото и направи проверка, на основание чл. 168, ал. 1 от АПК, на законосъобразността на оспорения административен акт и на посоченото в жалбата основание по чл. 146, т. 4 от АПК, приема за установени следните обстоятелства по делото:

С решение № 175/14.12.2010 г. на К. е установена и обявена принадлежност към органите по чл. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА на жалбоподателя в производството пред настоящата инстанция Д. П. П.. В решението са посочени служителят, който го е вербувал, ръководилия го служител, структурите, в които е осъществявано сътрудничеството, качеството, в което е осъществявано сътрудничеството, псевдоними, документите, въз основа на които е установена принадлежността към органите по чл. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА. Като доказателства в производството пред настоящата инстанция са приобщени и документите, въз основа на които е установена принадлежността на жалбоподателя към органите по чл. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА, а именно извлечение от регистрационния дневник, след предаването му на МВР от комисията, картон обр. 4 за вербуването на жалбоподателя като секретен сътрудник – информатор с псевдоним «Томов» с посочена дата на вербовка 16.05.1950 г., картон – стр. секретно, обр. 1 за вербоването на жалбоподателя като секретен къртрудник на 11.06.1971 г., картон – стр. секретно, обр. 3 на жалбоподателя като секретен сътрудник с псевдоним «Д», протокол № 1322/12.07.1962 г. за унищожаване на материали, в който под № 78 фигурира дело ар. № И-17440, работно дело № 8383 на агент «Д», лично дело № 8383 на агент «Д».

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Жалбата е подадена в преклузивния срок по чл. 149, ал. 1 от АПК. Жалбата е подадена от надлежна страна по чл. 147, ал. 1 от АПК, срещу подлежащ на оспорване административен акт и е допустима.

По същество, същата е частично основателна по следните съображения:

Съгласно чл. 1, ал. 2 от ЗДРДОПБГДСРСБНА обявяването на принадлежност на български граждани, заемащи публични длъжности или извършващи публични дейности към органите по чл. 1 (органите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия, включително на техните предшественици и

правоприемници) се извършва при условията и по реда на тази закон. Следователно, първото изискване за обосноваване приложимостта на посочената разпоредба е лицето да заема публична длъжност или пък да извършва публични дейности. Съгласно чл. 26, ал. 1, т. 3 от ЗДРДОПБГДСРСБНА установяване на принадлежност към органите по ал. 1 е задължително за лицата, заемали публични длъжности от 10 ноември 1989 г. до влизането в сила на този закон. Жалбоподателят е посочен в списък, приложен към писмо на министъра на външните работи, стр. 4, ред 23, като заемал от 06.09.1990 г. до 21.01.1992 г. публичната длъжност постоянен представител, посланик, поради което е подлежал по силата на закона на проверка като заемащ публична длъжност по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 23 от закона (обстоятелство, което не е оспорено от жалбоподателя). Предвид вмененото й задължение по чл. 26, ал. 1, т. 2 от ЗДРДОПБГДСРСБНА, комисията в изпълнение на същото е предприела действия и извършване на проверка по отношение установяване на принадлежност на жалбоподателя към органите по чл. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА. В резултат на тази проверка комисията е издала обжалваното решение, с което, от една страна е установила, а от друга страна, е обявила принадлежността на лицето към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. Систематичното тълкуване на разпоредбите на закона, с оглед и на неговата структура прави несъмнения извод, че решението на комисията като административен орган във връзка с обжалваното решение следва да бъде в две насоки – едната е свързана с установяването на принадлежност към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, предпоставките и условията за това са раздел I на глава трета – „Установяване на принадлежност към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия”, чл. 24-28 от закона, а другата насока е свързана с обявяването на принадлежност към органите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, предпоставките, за което са регламентирани в раздел II на глава трета – „Обявяване на принадлежност към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия” – чл. 29 и чл. 30 от закона. Тези свои задължения, обаче по чл. 29-30 от закона административният орган не е изпълнил. Административният орган, чийто акт се обжалва, е имал задължение да установи съществуването на фактическите основания, посочени в него и изпълнението на законовите изисквания при издаването му. Съгласно чл. 24 принадлежност към органите по чл. 1 се установява при наличието на дейност като щатен или нещатен служител или секретен сътрудник на органите по ал. 1. Съгласно

чл. 25 обстоятелството по чл. 24 се установява въз основа на документи, съдържащи се в информационните фондове, като за процесния случай, предвид обстоятелството на твърдяно от страна на административния орган обстоятелство на вербоване на жалбоподателя като секретен сътрудник приложимата норма е тази по чл. 25, т. 3, а именно за установяване на дейност като секретен сътрудник – със собственоръчно написана или подписана декларация за сътрудничество, собственоръчно написани агентурни сведения, документи за получени възнаграждения, документи, собственоръчно написани или подписани от сътрудника, съдържащи се в делата на оперативен отчет, документи от ръководилия го щатен или нещатен сътрудник, както и наличие на данни за лицето в справочните масиви – регистрационни дневници и картотеки, протоколите за унищожаване или други информационни носители. В процесния случай като доказателства по спора са представени доказателства, съдържащи данни за лицето в справочните масиви, а именно регистрационен дневник и картотека и протокол за унищожаване. В процесния случай, следователно административният орган е доказал възникването на материалноправните предпоставки, визирани в специалния закон само относно установяването на принадлежност по смисъла на чл. 24 и сл. към органите по чл. 1 от закона, за което свидетелстват данните в документите от административната преписка, а именно доказал е само и единствено принадлежност към органите по чл. 1. Същият, обаче не е доказал необходимите предпоставки за изпълнението на закона по отношение на обявяването на тази принадлежност към съответните органи. Съгласно чл. 171, ал. 1 от АПК доказателствата, събрани редовно в производството пред административния орган, имат сила и пред съда. Съдът следва да събира доказателства съобразно обхвата на производството, т. е. доказателства за установяване на правно релевантните факти, очертаващи предмета на конкретния спор. Недоказани както в административното, така и в съдебното производство останаха обстоятелствата относно обявяването на принадлежност по смисъла на чл. 29 и чл. 30 от закона на жалбоподателя към органите по чл. 1 от закона. За да приеме липсата на законови пречки по смисъла на чл. 30 от Закона за обявяване принадлежността на жалбоподателя към органите по чл. 1, административният орган се е позовал на приетите по делото регистрационни картони обр. 4 от делото, обр. 1, протокола за унищожаване на документи, от което административният орган е направил извод, че жалбоподателят е извършвал дейност по смисъла на чл. 30 от Закона след навършване на пълнолетие. Съгласно чл. 25, т. 3 от ЗДРДОПБГДСРСБН принадлежността към органите по чл. 1 от закона се установява при наличието на дейност,

което обстоятелство се установява, съгласно чл. 25 от ЗДРДОПБГДСРСБН въз основа на документи, съдържащи се в информационните фондове, които са посочени за всяка хипотеза отделно. Установяването на дейност на секретен сътрудник по чл. 25, т. 3 от закона става „със собственоръчно написана или подписана декларация за сътрудничество; собственоръчно написани агентурни сведения; документи за получени възнаграждения; документи, собственоръчно написани или подписани от сътрудника, съдържащи се в делата на оперативен отчет; документи от ръководилия го щатен или нещатен служител, както и наличие на данни за лицето в справочните масиви (регистрационни дневници и картотеки), протоколите за унищожаване или други информационни носители”. Не е налице хипотезата на „други информационни носители”, защото такива не се твърдят. Извод за „дейност” следва да се обоснове само върху представените по делото доказателства, като искания за събиране на нови от страна на административния орган не са правени. Писмената информация на първа страница в тези картони съдържа данни кой е вербуван, рождената му дата, в какво качество е вербуван, кога, псевдонима му, кой го ръководи, а на втора страница се визуализира „Движение на делото” , а именно в кое поделение е придвижено агентурното дело, при кой оперативен работник и кога е станало това с посочени писма с изходящ номер. Анализът на данните в тези доказателства – картони обр. 4, не налага единствения и категоричен извод за извършвана дейност от жалбоподателя като информатор след навършването му на пълнолетие тъй като от нито един ред в тях не се извлича такава информация. Не се съдържат данни в представените по делото доказателства за инициатива от жалбоподателя с оглед осъществяване на дейност като информатор.

Установяването на дейност на секретен сътрудник, според чл. 25, т. 3 от ЗДРДОПБГДСРСБН е допустимо да се доказва и с други документи, посочени примерно в закона, както и на други информационни носители. Такива (други или допълнителни) не са приложени към делото.

Независимо, че в производството пред Комисията не се събират доказателства за извършването на фактическа дейност изразяваща се в съзнателно доставяне на информация като информатор, това съобразно чл. 170, ал. 1 от АПК в никакъв случай не освобождава административния орган от тежестта да докаже съществуването на фактическите основания, посочени в административния акт. Недопустимо е, обаче законодателно да се създава колективна презумпция за укоримост на определени категории правнорегламентирани дейности без установяване на конкретната дейност на определено лице. За жалбоподателя няма доказателства, че е "давал

информация" по смисъла на чл. 30, ал. 1 т. 2 от закона след навършване на 18 годишна възраст. Законът допуска установяване наличието на "принадлежност" единствено въз основа на записа в картотеката и регистрационния дневник, но не допуска аналогична презумпция за извършване на дейност, каквато следва да се установи с наличието на безспорни доказателства за съзнателно доставяна информация на органите на бившата Държавна сигурност. Откриването на такива доказателства за доставяне на информация от картотекираното и регистрирано като сътрудник лице е задължение на държавата, която съхранява целия архив. В този случай лицето, за което се докаже, че е доставяло информация, подлежи на обявяване по предвидения чл. 29 и сл. от закона ред. Определянето за "секретен сътрудник - информатор" на лице, за което няма никакви изхождащи от самото него доказателства, че е доставяло информация на бившата Държавна сигурност, по недопустим начин прехвърля тежестта на доказване от държавата, която твърди, че лицето е "информатор", върху гражданин, който е в обективна невъзможност да доказва минали отрицателни факти ("недоставянето на информация", "несътрудничеството"). Нарушава се принципът на справедливостта като основна конституционна ценност (Преамбюла на Конституцията) и се посяга върху основните човешки права на чест, достойнство и добро име - чл. 32, ал. 1 от Конституцията. По делото не са събрани доказателства, от които да може да се направи обоснован извод, че жалбоподателят е давал информация по смисъла на чл. 30, ал. 1, т. 2 от закона. Аргумент в тази насока е и самото отбелязване в протокол № 1322 за унищожаване на материали, в който е отразено, че лицето е изключено през 1955 г. от IX отдел ДС тъй като не е дал добра работа. Действително, законът не съдържа легална дефиниция на понятието агентурни сведения, но като такива не биха могли да се определят информацията, че лицето е имало възможност да получава информация от определени лица, посочени от самото него - стр. 30-33 от доказателствата по делото, доколкото такава получена и предоставена информация не се съдържа по делото. Тази информация, съдържаща само посочване на имена на лица не се определя като необходима дори от лицата, определени като ръководили лицето – жалбоподател. Аргумент в направените по-горе изводи е и обстоятелството, съдържащо се в представените по делото доказателства – 2 броя докладни записки от капитан И Х Д – разузнавач в отдел XIII, в които се препоръчва воденето на допълнителна възпитателна работа с „Д”. Аргумент в тази насока е и представената докладна записка от Ж, в която е посочено, че се създава впечатлението, че „Д” няма сериозно намерение да се занимава с изпълнението на „нашите задачи”. Аргумент в полза на така

направените изводи са и доказателствата по делото, а именно доклад до началника на второ главно управление на ДС, стр. 152-стр. 153 от делото, че жалбоподателят е приел с готовност сътрудничеството в органите на Държавна сигурност, но не е свършил никаква работа, поради и което е изключен от сътрудническия апарат в началото на 1975 г. В съответствие с изложеното, в хода на производството пред настоящата инстанция не са доказаха предпоставките за наличието на необходимите условия за обявяване на принадлежността на лицето към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. В съответствие с изложеното Решение № 175/14.12.2010 г. на К. следва да бъде отменено като незаконосъобразно в обжалваната чу част само в частта, с която е обявена принадлежност (публикувани са данни по смисъла на чл. 29, ал. 4 от Закона за принадлежността на жалбоподателя Д. П. П. към органите по чл. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА.

Оспореният административен акт е издаден от компетентен орган К. (подписано е от всичките членове на комисията), в същия е посочено и правното основание за издаването му - чл. 26, ал. 1, т. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА, решението съдържа и реквизитите по чл. 29, ал. 2, т. 2 от ЗДРДОПБГДСРСБНА

По изложените съображения оспореният административен акт е незаконосъобразен в частта му, с която е обявена принадлежността на Д. П. П., поради което жалбата като частично основателна следва да се уважи.

Като взе предвид направените фактически и правни изводи, съдът и на основание чл. 172, ал. 2, предл. трето от АПК

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 175/14.12.2010 г. на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, в частта му, с която е обявена принадлежността на Д. П. П. към органите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му, пред Върховния административен съд, с връчване на преписи за страните по чл. 138 от АПК.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ

